

ÖZ

Yazar : Baktıgöl ÇINIBAYEVA
Üniversite : Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı : Türkoloji
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Mezuniyet tarihi : 04/ 06/ 2005
Danışman : Prof. Dr. Kadıralı KONKOBAEV

“MOLLA NİÔÂMÜ’D-DİN ÁÓUNUM ÓİKMET-İ NİÔÂMÜ’D-DİN CİLT: II. 165A-217B VARAKLARI ARASI İNCELEME – METİN - SÖZLÜK”

Yüksek lisans seviyesinde, “Molla Niôâmü’ d-din Áóunum Óikmet-i Niôâmü’ d-din Cilt: II. 165a-217b varakları arası İnceleme – Metin - Sözlük)” konulu bir tez aldım. İslami dönem Orta Asya Türk yazı dilinin son dönemi üzerine yapılan çalışmalara katkıda bulunmak, bu dönemin gramer özelliklerini ve kelime kadrosunu tespit edebilmek için böyle bir konunun faydalı olacağını düşündüm.

Giriş” kısmında yazar, hayatı ve eseri hakkında bilgiler verildi.

“1. Bölüm: Molla Nizamü’ d-din Ahunum’ un Şiirlerinin İmlâ ve Ses Özellikleri” kısmında, üzerinde çalışılan metnin yazım ve ses bilgisi (ünlü, ünsüz) özellikleri tespit edilmiştir.

“2. Bölüm: Molla Nizamü’ d-din Ahunum’ un Şiirlerinin Şekil Bilgisi Özellikleri” kısmında şiirlerin yapım ve çekim şekil bilgileri üzerinde duruldu.

“3. Bölüm: Metin” Molla Niôâmü’ d-din Áóunum’ un Óikmet-i Niôâmü’ d-din adlı eserinin II. cildinin 165a-217b varakları arasının transkripsiyonu yapıldı.

Daha sonra metnin sözlüğü çıkarıldı. Sözlük’ te yer alan kelimelerin hangi dilden geldiği, metin içerisindeki anlamları ve varsa Kırgızca karşılıkları gösterilmiştir.

Tez olarak hazırlanan bu çalışma, Orta Asya yazı dili için önemli bir araştırmadır.

Кыскача мазмуну

Даярдаган	:Бактыгуль Чыныбаева
Университет	:Кыргыз- түрк “Манас” университети
Багыты	:Туркология
Иштин сыпаты	:Магистрдик диссертация
Бүтүрүү датасы	:04/ 06/ 2005
Илимий жетекчи	:Ф.и.к.проф. Кадыралы Коңкобаев

Молдо Низамүд-дин Ахунумдун «Хикмет-и Низамүд-дин» (II китеп, 165а – 217б беттеринин грамматикалык анализи, тексттин транскрипциясы, сөздүк)

Магистрдик диссертация катары мен Молдо Низамүд-дин Ахунумдун «Хикмет-и Низамүд-дин» (II китеп, 165а – 217б беттеринин грамматикалык анализи, тексттин транскрипциясы, сөздүк) темасын тандап алганмын. Теманын актуалдуулугу Борбор Азиядагы мусулмандыкты кабыл алгандан кийинки Түрк жазма адабий тилинин соңку доорунун грамматикалык, орфографиялык, лексикалык өзгөчөлүгүн изилдөөгө багытталганында деп ойлойм.

Кириш сөздө автордун өмүрү, чыгармачылыгы тууралуу маалымат берилди.

1-бапта Молдо Низамүд-дин Ахунумдун ырларындагы орфографиялык жана фонетикалык өзгөчөлүктөр, үндөшүү жана үнсүздөрдүн өзгөчөлүктөрү каралды.

2-бапта Молдо Низамүд-дин Ахунумдун ырларындагы морфологиялык өзгөчөлүктөр, сөз жасоочу, сөз өзгөртүүчү мүчөлөргө жалпы обзор жасалып, тексттен мисалдар келтирилди.

3-бапта Молдо Низамүд-дин Ахунумдун «Хикмет-и Низамүд-дин» II китеп, 165а – 217б беттерин арап арибинен латын арибине транскрипция жасалды.

Диссертациянын соңунда тексттин сөздүгү чыгарылып, сөздүктө ар бир сөздүн кайсы тилден кабыл алынганы жана кыргыз тилиндеги мааниси жазылды.

Бул диссертация Борбор Азиядагы түрк тилдүү элдердин тил тарыхын изилдөөдө маанилүү эмгек болот деп ишенем.